

Broedgeval van Casarca x Nijlgans te IJmuiden in 2003

Fred Cottaar

In het voorjaar van 2003 werd op het sluiscomplex van IJmuiden een verdacht paartje Casarca (man) en Nijlgans (vrouw) aangetroffen. Het stel bleek opvallend veel met elkaar op te trekken. In bovengenoemd gebied is al jaren een paartje Casarca's aanwezig dat met wisselend succes jongen groot bracht (Cottaar 1998). In de winter van 2002/2003 is echter het vrouwtje verdwenen. Bij gebrek aan een partner is het mannetje toen een paar gaan vormen met een vrouwtje Nijlgans. Waarnemingen van een zenuwachtig mannetje Casarca na de eerste waarnemingen van het paar deden vermoeden dat er meer aan de hand was dan alleen paarvorming. Waarnemingen van het vrouwtje Nijlgans zijn moeilijker te traceren omdat op het sluiscomplex meerdere paren Nijlganzen (soms vlak bij elkaar) broeden. Hierdoor kunnen dus meerdere zenuwachtige (broedse) Nijlganzen rondlopen. Op 15 juni werd bij toeval in het Middenbuitentoeleidingskanaal het gemengde paar teruggevonden met 4 kleine kuikens (zie foto). Opvallend gedrag hierbij was de dreighouding van het paar tegenover enkele Zilvermeeuwen die de

De Nijlgans (links), Casarca (rechts) met hun vier pullen. Fred Cottaar.

familie te dicht benaderden. De kuikens zagen er zeer zwart-wit uit, wat overeenkomt met kuikens van Casarca's. Kuikens van Nijlganzen zijn wat lichtbruiner van kleur en zijn minder contrastrijk.

Na deze waarneming zijn geen vervolgwarnemingen van de familie meer gedaan. Wel werd op de waarnemingsplaats later in het jaar het mannetje Casarca weer teruggevonden met enkele adulte Nijlganzen, zodat ervan uitgegaan moet worden dat de kuikens niet vliegvlug zijn geworden.

Mengparen van Casarca x Nijlgans schijnen wel vaker voor te komen (Lensink 1996). Mengparen van Nijlgans met Bergeend zijn vermoedelijk ook mogelijk (Leopold & Martejn 1983). Hybriden of mengparen van Casarca met Nijlgans, zowel met als zonder resultaat, worden niet gemeld in de Avifauna van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer (Geelhoed et al 1998). Er zijn echter na de veldwerkseizoenen voor deze Avifauna (tot en met 1994) wel waarnemingen van hybriden Casarca x Nijlgans gemeld aan het waarnemingenarchief van de Vogelwerkgroep. Dit betrof de waarneming van twee exemplaren op 15 en 26 maart 1999 respectievelijk op het sluiscomplex van IJmuiden en het Kennemermeer bij IJmuiden (Groot 1999). Een derde waarneming vond plaats op 31 december 2000, toen op het Middensluiseland van IJmuiden een hybride werd geclaimd (Groot 2001). Mogelijk hebben zich in IJmuiden dus al eerder succesvolle broedgevallen van mengparen van Casarca x Nijlgans voorgedaan.

Literatuur

- Cottaar, F., 1998. Eerste zekere broedgeval van Casarca in Zuid-Kennemerland in 1997. Fitis 34:26-27.
- Geelhoed, S., Groot, H., Huijssteeden, E. van, Leeuwen, G. van & Nobel, P. de (red). 1998. Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer. Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland/KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Groot, H., 1999. Vogelwaarnemingen in Zuid-Kennemerland aflevering 133 20 februari-20 mei 1999. Fitis 35: 84-92.
- Groot, H., 2001. Vogelwaarnemingen in Zuid-Kennemerland aflevering 140 20 november 2000-20 februari 2001. Fitis 37: 37-44.
- Lensink, R., 1996. De opkomst van exoten in de Nederlandse avifauna; verleden, heden en toekomst. Limosa 69: 103-130.
- Leopold, M.F. & Martejn, E.C.L., 1983. Waarschijnlijke bastaard Bergeend Tadorna tadorna x Nijlgans Alopochen aegyptiacus op het Balgzand. Limosa 56: 258-259.

Fred Cottaar, Lutulistraat 42, 2037 CB Haarlem